ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 14__

«_06_» _փետրվար_ 2024_ թ.

__ՄՀ/բ – 017 Տարիքային հոգեբանություն __ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ _031301.00.6 Հոգեբանություն________
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 031301.01.6 _Հոգեբանություն_
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ ________բակալավր_________________________
/բակալավր, մագիստրատուրա

Ամբիոն՝ _մանկավարժության և հոգեբանության ___
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ __առկա____
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ երկրորդ _երկրորդ կիսամյակ_______

Դասախոս(ներ)՝ ____Նունե Կոստանդյան __________
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ___**kostandyan.n55@_gmail.com**__________

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում ………………………………… 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները ……………………………………… 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները ……………………………………… 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ……………………………… …
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ……………………………………………… …
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ……………………………………………… …
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները …………………………… …
8. Դասավանդման մեթոդներ……………………………………………… …
9. Ուսումնառության մեթոդները ……………………………………………… …
10 Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ……………………………………………………………………… …
11 Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ…………………
12 Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………… …
   12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ …
   12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………… …
   12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………………………………… …
   12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ………. …
13 Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում………………… …
14 Գնահատում…………………………………………………………………… …
   14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում………………………………… …
   14.2. Հարցաշար………………………………………………………………… …
   14.3. Գնահատման չափանիշներ…………………………………………… …
15 Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ……………………………………… …

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. **Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].**

դերը -Կարևոր է է տարիքային հոգեբանության դերը ժամանակակից կյանքում , թե որպես ճանաչողական պրոցես , թե որպես մարդու ֆիզիոլոգիայի և հոգեբանության վերաբերյալ գիտելիք ձևավորելու գործընթաց: Այս տեսանկյունից այն համարվում է հիմնարար գիտելիքներ հաղորդող և մասնագիտորեն պատրաստող և ուղղորդող կարևորագույն առարկա : Առարկան բաղկացած է 2 բաժնից, որը նախատեսված է բակալավրիատում դասավանդելու , որպես հիմնական առարկա : ՈՒսանողները ծանոթանում են առարկայի տեսական բովանդակությանը , փորձում են տիրապետել մարդու տարիքային առանձնահատկություններին,յուրաքանչյուր տարիքը բնորոշող նորոգոյացություններին: «Տարիքային հոգեբանություն »առարկան անդրադառնում է տվյալ տարիքի ֆիզիոլոգիական , հոգեբանական առանձնահատկություններին : Դասընթացը ավարտվում է քննությունով / երկու միջանկյալ ստուգումներ / :

2.Դասընթացի տեղը.

«Տարիքային հոգեբանության» դասընթացը ընդհանուր

մասնագիտական է: Դասընթացը հիմնվում է ուսանողների՝ հանրակրթությունից ստացած հոգեբա

նական գիտելիքների վրա: Օգտագործվում են հընթացս ձեռք բերած հմտություններ

կարողությունների, գիտելիքի ձևավորման գործընթացում:

Դասընթացի ուսումնասիրությունը կարևոր բաղադրիչ է տարիքային հոգեբանության

աշխատանքի գործընթացը ճիշտ ընկալելու համար:

2. **Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.**

2.1. Դասընթացի նպատակն է

1. Ուսանողներին զինել տարիքային հոգեբանության առարկայի , նրա խնդիրների , յուրաքանչյուր տարիքային խմբի վերաբերյալ համապատասխան գիտելիքներով :

2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կիրառական և մեթոդական գիտելիքները:

3. Ուսանողներին գաղափար տալ տվյալ տարիքի առանձնահատկությունների վերաբերյալ :

4. Տարիքային հոգեբանության բնագավառում ձեռք բերած գիտելիքներն և ունակությունները կիրառել պրակտիկայում: Նախապատրաստել հոգեբանական գիտությունների շարքի առարկաների (ընդհանուր հոգեբանություն, մանկավարժական հոգեբանություն, սոցիալական հոգեբանություն, սպորտի հոգեբանություն, և այլն) հետ կապին:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

1. տեսական գիտելիքներ հաղորդել դասավանդվող առարկայի վերաբերյալ,

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

2. բացատրել և բացահայտել առարկայի կարևորությունը ընդհանուր գիտական համակարգում ,
3. ուսանողին ներկայացնել տարիքային հոգեբանության վերաբերյալ ստացած տեսական գիտելիքների և առկա իրավիճակային խնդիրների կապը,
4. սւվորեցնել ուսանեղներին նախորդ կետի յուրացման արդյունքում կատարել նախասիրած թեմայով հետազոտական աշխատանք,ամփոփել իր կատարած աշխատանքը ,

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

4.2. Միջանձնային կոմպետենցիաներ (ՄՁԿ)

- քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն (ՄՁԿ1)
- թիմային աշխատանք (ՄՁԿ 2)
- միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն (ՄՁԿ 4)
- բազմաձևության և բազմամշակութայնության ընդունում (ՄՁԿ 6)
- բարոյական արժեքներ (ՄՁԿ 8)

4.3. Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ 1)
- հետազոտություններ կատարելու ունակություններ (ՀԳԿ 2)
- սովորելու ունակություն (ՀԳԿ 3)
- առաջնորդի հատկություններ (ՀԳԿ 6)
- որակի կարևորության գիտակցում (ՀԳԿ 11)

4.4. Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները (ԱԿ 2)
- ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն (ԱԿ 4)
- հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները (ԱԿ 5)

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2]

5.Վերջնարդյունքներ.

- ԳԻՏԵՆԱ՝

Տարիքային հոգեբանության առարկան , տիրապետի առարկայի ներկայացրած խնդիրներին , պատկերացնի առարկայի տեղն ու դերը հոգեբանական գիտությունների համակարգում :

- ԿԱՐՈՂԱՆԱ՝

- ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
- կիրառել տարիքային հոգեբանության և հետազոտության մեթոդները,
- որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

- ՏԻՐԱՊԵՏԻ՝

- Տիրապետում է տարիքային հոգեբանության առարկային, մեթոդներին և խնդիրներին:
- Տիրապետում է առարկայի կառուցվածքի մասին գիտելիքներին:
- Ունի անհրաժեշտ գիտելիքներ իմացական գործընթացների վերաբերյալ:
- Ունի անրաժեշտ գիտելիքներ ընտանիքի հոգեբանության բնագավառում կիրառվող տեխնիկաների և հուզակամային գործընթացների վերաբերյալ:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

Կարևոր է ճիշտ գնահատել դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների կարողությունների ,հմտությունների ձևավորման հարցում և այն համադել աշխատաշուկայի պահանջարկին:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ/150 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	30	
Գործնական աշխատանք	30	
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք	10/10	
Ինքնուրույն աշխատանք	80	
Ընդամենը	150	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ընթացիկ քննություն/	

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսւություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:
Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրա-կացություն
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝
    - **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
    - **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործ-ընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսում-նասիրման և լուծման նպատակով:
    - **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
    - **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
    - **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
    - **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:

- <u>Հարցի նախապատրաստման մոդել</u> –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- <u>Աշխատանքային տետր</u> – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- <u>Հարցազրույց</u> – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր….

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. **Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].**

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Տարիքային հոգեբանության առարկան ,խնդիրները, մեթոդները:	6		6	2	
2	Նախադպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը,ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները:	6		6	2	
	Կրտսեր դպրոցականի ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները , սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները:	8		8	2	
	Դեռահասության ,պատանեկության ,հասուն տարիքի ընդհանուր բնութագիրը,ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները:	10		10	4	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		30		30	10/10	

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

---

[8] Նման է օրացուցային պլանին

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Абрамова Г.С. Возрастная психология. М. Академический проект, 2003.	2003.
2.	Возростная и педагогическая психология: Тексты/ сост. и коммент. О.Шуаре Марта. М. 1992.	1992.
	Волков. Б.С. Методы изучения психики ребенка. М. 1994.	1994.
	Крайг Г. Психология развития. СПб. 2000.	2000.
	Эльконин Д. Б,Детская Психалогия,Москва,2008 г.	2008 г.
	Д.Б. Детская психология. М. Академия. 2004.	2004.
	Обухова Л.С. Детская возрастная психология. М. 1999.	1999.
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.		

	Ананьев Б.Г. О методах современной психологии// Психологические методы. Л. 1976.	1976.
2.	Выготский Л.С. Лекции по педологии. Ижевск. 2001.	2001
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	Տարիքային հոգեբանության կապը այլ գիտությունների հետ , բիոգեն և սոցիոգեն. ուղղությունները :		4	Абрамова Г.С. Возрастная психология. М. Академический проект, 2003.

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Նախադպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը,ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները:		4	Д.Б. Детская псuхологuя. М. Академuя. 2004. Эльконин Д. Б,Детская Психалогия,Москва,2008 г.
3	Կրտսեր դպրոցականի ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները , սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները:		6	Краúг Г. Псuхологuя развuтuя. СПб. 2000.
4	Դեռահասության տարիքի ընդհանուր բնութագիրը,ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները:		8	Краúг Г. Псuхологuя развuтuя. СПб. 2000.
5	Պատանեկության տարիքի ընդհանուր բնութագիրը,ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները:		8	Краúг Г. Псuхологuя развuтuя. СПб. 2000.
6				

ընդ.			30	

13. Հիմնական գրականություն

13.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Տարիքային հոգեբանության կապը այլ գիտությունների հետ , բիոգեն և սոցիոգեն. ուղղությունները :		4		Абрамова Г.С. Возрастная псиxология. М. Академический проект, 2003.
2.	Նախադպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը,ֆիզիոլոգիական		4		Д.Б. Детская псиxология. М. Академия. 2004.

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	առանձնահատկությունները,սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները:				Эльконин Д. Б,Детская Психалогия,Москва,2008 г.
3	Կրտսեր դպրոցականի ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները , սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները:		6		Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000.
4	Դեռահասության տարիքի ընդհանուր բնութագիրը,ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները:		8		Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000.
5	Պատանեկության ,հասուն տարիքի ընդհանուր բնութագիրը,ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները,սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները:		8		Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000.
			30		

13.2. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.	Տարիքային հոգեբանության մեթոդները		2		. Д.Б. Детская психология. М. Академия. 2004.
2.	Կրտսեր դպրոցական տարիք		2		Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000.
3	Դեռահասության տարիք		4		Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000.
	Պատանեկության տարիք		2		Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000.
ընդ.			10/10		Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000.

13.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Դեվիանտ վարքը դեռահասության տարիքում					Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000
2.	Դեպրեսիան պատանեկության տարիքում					Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000
	Միայնության զգացումը հասունության տարիքում					Краúг Г. Психология развития. СПб. 2000

14. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

15. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

15.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

15.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է միջանկյալ քննությամբ :

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության

---

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

15.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկված թեմաները.**

1. Տարիքային հոգեբանություն առարկան,խնդիրները,մեթոդները :
2. Տարիքային հոգեբանության , որպես գիտության սահմանումը:
3. Տարիքային հոգեբանության հիմնական բաժինները :
4. .Տարիքային հոգեբանության մեթոդները, մեթոդաբանակն հիմքերը, դասակարգումը :
5. Նախադպրոցականի սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները:
6. Կրտսեր դպրոցականի սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները:

- **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Տարիքային հոգեբանության , որպես գիտության սահմանումը
2. Տարիքային հոգեբանության մեթոդները, մեթոդաբանակն հիմքերը, դասակարգումը :
3. Տարիքային պարբերացում
4. Նախադպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը , ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները
5. Նախադպրոցականի սոցիալական առանձնահատկությունները :
6. Նախադպրոցականի հոգեբանական առանձնահատկությունները :
7. Կրտսեր դպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը , ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները
8. Կրտսեր դպրոցական տարիքի առանձնահատկությունները :
9. Կրտսեր դպրոցական տարիքի հոգեբանական հիմքերը

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկվող թեմաները.**

1. Դեռահասության տարիքի ընդհանուր բնութագիրը սոց.- հոգեբանական հիմքերը

2.Պատանեկության տարիքի ընդհանուր բնութագիրը սոց.- հոգեբանական հիմքերը

3. Հասուն տարիքի ընդհանուր բնութագիրը սոց.- հոգեբանական հիմքերը

.

- **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Դեռահասության տարիքի ընդհանուր բնութագիրը
2. Դեռահասի ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները :
3. Դեռահասի անձի ձևավորումը :
4. Դեռահաս- մեծահասակ հարաբերությունները :
5. Պատանու անձի ձևավորումը:
6. Պատանի - մեծահասակ հարաբերությունները :
7. Հասուն տարիքի ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները :
8. Հասուն տարիքի անձի ձևավորումը :
9. Հասուն տարիքի սոցիալական առանձնահատկությունները:
10. Հասուն տարիքի և հոգեբանական առանձնահատկությունները:

Հասունության տարիքի սոցիալ- հոգեբ առանձնահատկությունները

15.4. Գնահատման չափանիշները[16].

- Տեսական գիտելիքները.........:
- Գործնական աշխատանքները......:
- Սեմինար պարապմունքները......:
- Լաբորատոր աշխատանքները....:
- Ինքնուրույն աշխատանքը....:

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝

__031301.00.6Հոգեբանություն______________________

____

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ _031301.01.6 _Հոգեբանություն_ ______

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ ______ բակալավր ________________________________

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**ՄՀ/բ -017 Տարիքային հոգեբանություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի , 2- րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70	Դասախոսություն	30
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	10/10
			Գործնական աշխատանք	30
	Ինքնուրույն	80		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	1. Ուսանողներին զինել տարիքային հոգեբանության առարկայի , նրա խնդիրների , յուրաքանչյուր տարիքային խմբի վերաբերյալ համապատասխան գիտելիքներով : 2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, կիրառական և մեթոդական գիտելիքները: 3. Ուսանողներին գաղափար տալ տվյալ տարիքի առանձնահատկությունների վերաբերյալ : 4. Տարիքային հոգեբանության բնագավառում ձեռք բերած գիտելիքներն և ունակությունները կիրառել պրակտիկայում: Նախապատրաստել հոգեբանական գիտությունների շարքի առարկաների (ընդհանուր հոգեբանություն, մանկավարժական հոգեբանություն, սոցիալական հոգեբանություն, սպորտի հոգեբանություն, և այլն) հետ կապին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* « Տարիքային հոգեբանության հիմնահարցեր » ուսումնասիրման առարկան , տիրապետի առարկայի ներկայացրած խնդիրներին , պատկերացնի առարկայի տեղն			

	ու դերը հոգեբանական գիտությունների համակարգում : *Հմտություն* • Տիրապետում է տարիքային հոգեբանություն առարկային, մեթոդներին և խնդիրներին: • Տիրապետում է առարկայի կառուցվածքի մասին գիտելիքներին: • Ունի անհրաժեշտ գիտելիքներ իմացական գործընթացների վերաբերյալ: • Ունի անրաժեշտ գիտելիքներ ընտանիքի հոգեբանության բնագավառում կիրառվող տեխնիկաների և հուզակամային գործընթացների վերաբերյալ: • • *Կարողունակություն* • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • կիրառել տարիքային հոգեբանության հետազոտության մեթոդները, • որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Տարիքային հոգեբանության առարկան , մեթոդները: Թեմա 2 Նախադպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը, սոցիալ- հոգեբանական ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները: Թեմա 3 Կրտսեր դպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը, սոցիալ- հոգեբանական ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները: Թեմա4 Դեռահասության տարիքի ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները: Թեմա 5Դեռահասի անձի ձևավորումը: Թեմա 6 Դեռահասի ուսումնական գործունեությունը: Թեմա 7 Պատանեկության տարիքի ֆիզիոլոգիական , սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Միջանկյալ քննություն : Ստուգման ձևը ` ըստ նախապես տրամադրված հարցաշարի:
Գրականություն	Պարտադիր- Абрамова Г.С. Возрастная психология. М. Академический проект, 2003. Возростная и педагогическая психология: Тексты/ сост. и коммент. О.Шуаре Марта. М. 1992. Крайг Г. Психология развития. СПб. 2000. Эльконин Д. Б,Детская Психалогия,Москва,2008 г. Լրացուցիչ- Ананьев Б.Г. О методах современной психологии// Психологические методы. Л. 1976. Выготский Л.С. Лекции по педологии. Ижевск. 2001.